

KEINOJA JA KÄYTÄNTÖJÄ HARMAAN TALOUDEN TORJUNTAAN

TOMI FLINK
LAKIMIES, SENAATTI-KIINTEISTÖT

Senaatti

HARMAAN TALOUDEN TORJUNTA SENAATISSA

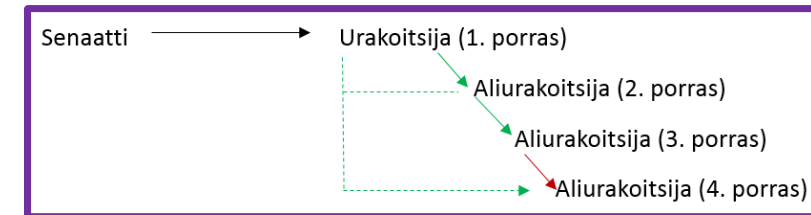
- Pyrkimys luoda alalle terveitä standardeja ja hyviä käytäntöjä läpinäkyvyyden lisäämiseksi ja harmaan talouden vähentämiseksi
- Sisäisesti vahvistettu toimenpideohjelma
  - Lakisääteistä tiukemmat pätevyys ehdot toimittajille
  - Rajoituksia urakoiden ketjuttamiselle
  - Prosessirajat ylittävät sopimusehdot ja ohjeet
  - Avoin viestintä toimittajien ja viranomaisten kanssa
- <http://www.senaatti.fi/tietoa-senaatista/rakennuttaminen-ja-yllapito/talousrikollisuuden-torjunta/>

”
*Vastuullinen
toimija ja alan
suunnannäyttävä*
”

- Senaatin strategia

SOPIMUSEHDOT

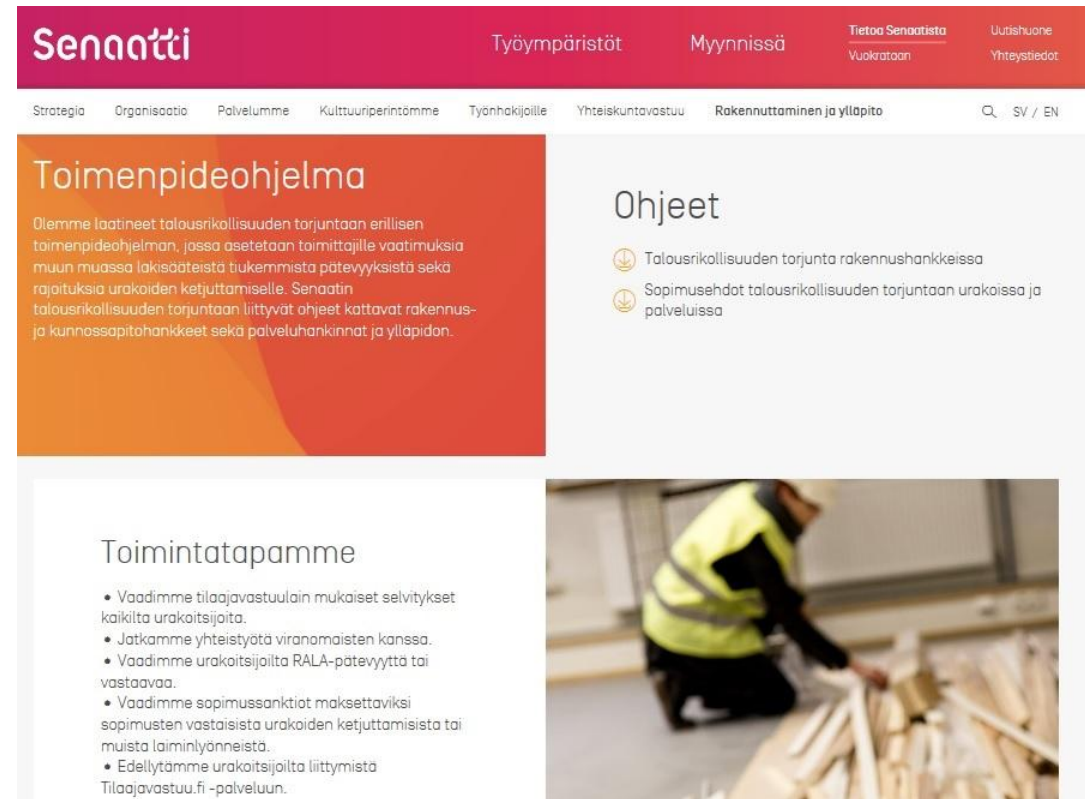
- Kilpailulain vastainen menettely tai liiketoimintakielto
  - Aina olennainen sopimusrikkomus
- Tilaajavastuulain mukaiset selvitykset ja ulkomaisten työntekijöiden erityissäännökset
  - HUOM! Selvitykset oltava kaikilta aliurakkaketjuun kuuluvilta
- Aliurakointi ja ketjuttaminen
  - Kaikki aliurakkaketjuun kuuluvat hyväksyttävä ennen kulkuluvan myöntämistä
  - Ajantasainen luettelo kohteessa työskentelevistä yrityksistä perustietoineen

"Kaikki rakennus- ja kiinteistöalalla vastuullisesti toimivat osapuolet haluavat olla mukana kehittämässä keinoja talousrikollisuuden torjumiseksi. On kyse sekä koko alan että sillä toimivien yritysten maineesta. Kyse on paitsi taloudellisista näkökulmista, myös laatuun liittyvistä tekijöistä." - Juha Lemström, COO

SOPIMUSEHDOT

- Henkilötunnisteet, veronumero, kulkuluvat
  - Henkilötunnisteen ja kulkulupaluettelon vähimmäissisältö työturvallisuuslaista
  - Lisäksi kulkuluvan voimassaolo, päättyneen luvan palautuspäivä sekä ulkomaisen työntekijän työnteko-oikeuden peruste
  - Kulunvalvonta
- Työsuhteet
  - Rakennusalan työehtosopimus
  - Rakennusalan toimihenkilöiden työehtosopimus
  - Ulkomaalaisilla eläkevakuutus ja työlupaedellytykset
- Maksuehtona 14 vrk
- Turvallisuusselvitykset tai PSC-todistus erikseen sovittaessa

The screenshot shows the Sennaatti website interface. The top navigation bar includes the Sennaatti logo, 'Työympäristöt', 'Myynnissä', 'Tietoa Sennaatista', and 'Uutishuone'. Below this, a secondary navigation bar lists 'Strategia', 'Organisaatio', 'Palvelumme', 'Kulttuuriperintömme', 'Työnhakijoille', 'Yhteiskuntavastuu', 'Rakennuttaminen ja ylläpito', and a search icon with 'SV / EN'.

Toimenpideohjelma

Olemme laatineet talousrikallisuuden torjuntaan erillisen toimenpideohjelman, jossa asetetaan toimittajille vaatimuksia muun muassa lakisäteistä tukemmista pätevyyksistä sekä rajoituksia urakoiden ketjuttamiselle. Sennaatin talousrikallisuuden torjuntaan liittyvät ohjeet kattavat rakennus- ja kunnossapitohankkeet sekä palveluhankinnat ja ylläpidon.

Ohjeet

- Talousrikallisuuden torjunta rakennushankkeissa
- Sopimusehdot talousrikallisuuden torjuntaan urakoissa ja palveluissa

Toimintatapamme

- Vaadimme tilaajavastuun mukaiset selvitykset kaikilta urakoitsijoilta.
- Jatkamme yhteistyötä viranomaisten kanssa.
- Vaadimme urakoitsijoilta RALA-pätevyyttä tai vastaavaa.
- Vaadimme sopimussanktiot maksettaviksi sopimusten vastaisista urakoiden ketjuttamisista tai muista laiminlyönneistä.
- Edellytämme urakoitsijoilta liittymistä Tilajavastuu.fi -palveluun.

SOPIMUSEHDOT JA SANKTIOT

Tähän Pääsopimukseen sovelletaan

Taulukkoa A¹

Taulukkoa B

Taulukko A		
6.1.1	– puuttuva tai puutteellinen henkilötunniste tai kulkulupa – henkilötunniste tai kulkulupa on myönnetty virheellisillä tai puutteellisilla tiedoilla – työmaalla työskentelevän henkilön veronumeroa ei ole ilmoitettu veronumerorekisteriin	200 euroa / Virhe
6.1.2	– Alihankkijan etukäteinen hyväksyttäminen on jäänyt tekemättä – muut Virheet	10 000 euroa / Virhe
6.1.3	– Toimittajan tai Alihankkijan tosiasiallisesti määräysvaltaa käyttävä henkilö on asetettu liiketoimintakieltoon – Toimittajan tai Alihankkijan todetaan syyllistyneen kilpailulain (948/2011) vastaiseen menettelyyn	50 000 euroa / Virhe

Taulukko B		
6.1.1	– puuttuva tai puutteellinen henkilötunniste tai kulkulupa – henkilötunniste tai kulkulupa on myönnetty virheellisillä tai puutteellisilla tiedoilla – työmaalla työskentelevän henkilön veronumeroa ei ole ilmoitettu veronumerorekisteriin	200 euroa / Virhe
6.1.2	– Alihankkijan etukäteinen hyväksyttäminen on jäänyt tekemättä – muut Virheet	2 000 euroa / Virhe
6.1.3	– Toimittajan tai Alihankkijan tosiasiallisesti määräysvaltaa käyttävä henkilö on asetettu liiketoimintakieltoon – Toimittajan tai Alihankkijan todetaan syyllistyneen kilpailulain (948/2011) vastaiseen menettelyyn	10 000 euroa / Virhe

TAPAUSSKOHTAINEN HARKINTA

- Tilaa soveltamiselle
- Kohtuullisuus ilman että tingitään ehdoista
  - Pienet ja lukumäärältään vähäiset lipsahdukset harkinnan mukaan, jos virhe korjattu EIKÄ
  - siitä ole aiheutunut vahinkoa.
  - Sisäiset ohjeet tukena
- Velvollisuus korjata virhe

- 6.2 Toimittaja on viipymättä Virheen havaittuaan tai siitä tiedon saatuaan velvollinen ryhtymään kaikkiin käytettävissään oleviin toimenpiteisiin Virheen poistamiseksi ja virheellisen toimintatavan korjaamiseksi. Milloin Virhe koskee Alihankkijaa, eikä Virhettä voida poistaa, Toimittajan on lopetettava kyseisen Alihankkijan käyttäminen.
- 6.3 Tilaaja voi oman harkintansa perusteella jättää sopimussakon osittain tai kokonaan vaatimatta,
- mikäli Toimittaja on seitsemän (7) vuorokauden kuluessa korjannut yllä 6.1.1 ja 6.1.2 kohdan mukaisen Virheen sen havaittuaan taikka milloin Toimittajan olisi pitänyt se havaita tai siitä tiedon saatuaan; eikä
  - Virheestä ole aiheutunut vahinkoa; eikä
  - Virhe ole johtunut Toimittajan tahallisesta tai ilmeisen piittaamattomasta menettelystä.
- 6.4 Mikäli Tilaajan ja Toimittajan välillä on solmittu erillinen turvallisuussopimus, joka sisältää näiden ehtojen kanssa päällekkäisiä sopimussakkoja, suoritetaan sopimussakko jokaista puutetta kohden vain kerran ankaramman sopimussakon mukaan.

MUUT SEURAUKSET

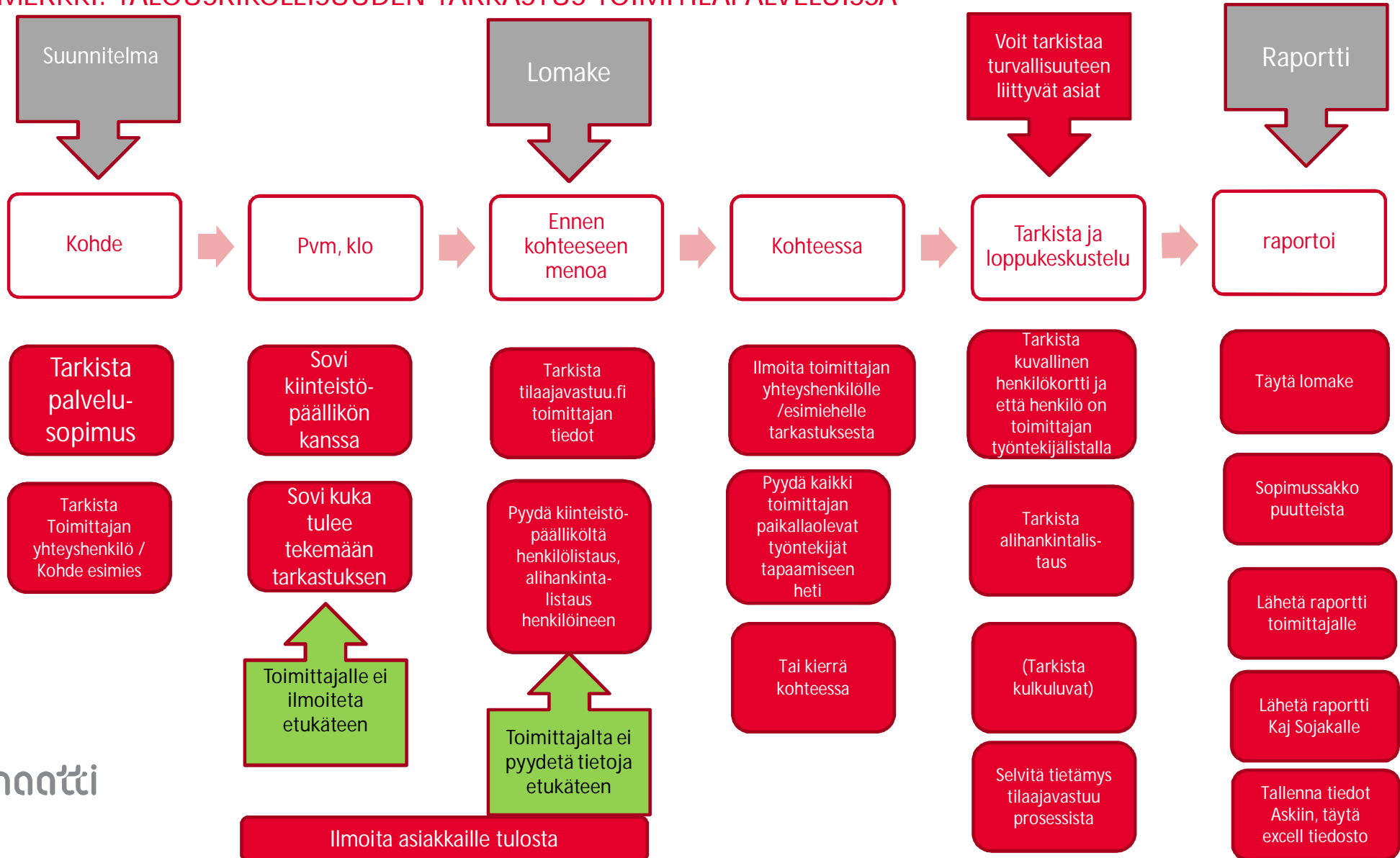
- Turvallisuuksopimuksen mukaiset seuraukset
- Työntekijän, aliurakoitsijan, yrittäjän tai muun henkilön poistaminen työmaalta ja töiden keskeyttäminen
- Viranomaisten määräämät seuraukset
  - osassa sopimusehdoista, jos velvoitteet perustuvat lakiin, asetuksiin tai viranomaismääräyksiin
- Vahingonkorvaus
  - Jos sopimussakko ei riitä kattamaan Senaatille aiheutuvia kuluja
- Sopimuksen purkaminen
  - Olennaiset virheet

ESIMERKKI: HARMAAN TALOUDEN TORJUNTA SOPIMUKSEN ELINKAAREN ERI VAIHEISSA (TOIMITILAPALVELUT)

ESIMERKKI: TALOUSRIKOLLISUUDEN TARKASTUS TOIMITILAPALVELUISSA

TARKASTUKSET 2017

- Tarkastukset on suoritettu yhteistyössä OPY:n ja ao. rakennuttaja-/kiinteistöpäällikön kanssa.
- Alueelliset tarkastajat suorittaneet suurimman osan tarkastuksista.
- Vuoden 2017 aikana on suoritettu 45 tarkastusta (21 rakennushanketta, 15 ylläpitokohdetta ja 9 pääkonttorikäyntiä). Tarkastukset on suoritettu yllätystarkastuksina pääkonttori-käyntejä lukuunottamatta. Lisäksi on suoritettu 5 turvallisuussopimuksen ja 2 ympäristöasioiden tarkastusta työmaalla.
- Tarkastusten painopisteet ja läpikäytävät asiat ovat vaihdelleet työmaiden luonteen mukaan (mm. TIVA-asiat, ulkomaalaiset yhtiöt ja työntekijät, henkilökortit ja kulkuluvat sekä kulkulupaluettelo)

Tehdyt tarkastukset	45 kpl
Valmiit	45 kpl
Hankkeiden kustannusarviot yhteensä	97 M€
Tarkastetut kulkuluvat	302 kpl
Tarkastetut veronumerot	282 kpl
Hyväksymättömät aliurakoitsijat	3 kpl
Puuttuvat kulkuluvat ja henkilökortit	4 kpl
Puuttuvat TIVA-selvitykset	0 kpl
Veronumerorekisteriin rekisteröimättömät	10 kpl
Sopimussanktiot (määrätyt + alustavat)	3 t€

Huom! Tarkastuksissa ei havaittu väärinkäytöksiä

Sennatti

SAKKOPROSESSIN VAIHEET

1. Puutteiden havaitseminen ja tarkastusraportin valmistelu
2. Raporttiluonnoksen toimittaminen
  - rakennuttajapäällikkö/kiinteistöpäällikkö
  - Huom! Luonnos ei ole maksuvaatimus, vaan tiedoksianto tarkastuksessa havaituista puutteista
  - Sisältää laskelman puutteiden perusteella maksettavaksi tulevan sopimussakon enimmäismäärästä
  - Toimittajalla mahdollisuus lausua perusteista
3. Raporttiluonnoksen läpikäynti ja mahdollisen sakkovaatimuksen määrittäminen,
  - tarkastaja, rakennuttajapäällikkö/kiinteistöpäällikkö, aluejohtaja/rakennuttamisjohtaja, tarkastuspäällikkö, jupä
  - Käydään yksityiskohtaisesti läpi toimittajan kommentit ja selvitykset
  - Lopullinen raportti ja mahdollinen maksuvaatimus
4. Raportin ja sakkovaatimuksen esittäminen
  - Rakennuttajapäällikkö/kiinteistöpäällikkö
5. Mahdollinen riitautuminen
  - Palataan tarvittaessa kohtaan 3
  - juristipalvelut
6. Vaatimuksen muuttaminen
  - Päätöksenteon toimivalta muutoksen määrän mukaan kohdassa 4 esitetystä

Senaatti

Teemme tilaa onnistumiselle